

GOEDE VRIJDAG

19 april 1957

Goedenavond, vrienden.

Op deze Goede Vrijdag herdenken wij, zoals dit na eenmaal gebruikelijk is te doen, het lijden en sterven van Jezus van Nazareth. Jezus, de mens, die boven het menselijke uit, de eenheid met zijn God vond. Er zijn vele manieren om een dergelijk onderwerp te behandelen. Wij hebben echter gemeend op deze avond beschrijvingen van bepaalde fasen af te moeten wisselen met commentaren daarop. U ziet mij dan deze avond als commentator. Mij is het opgelegd u iets te schetsen van de achtergronden, die voor ons juist zo belangrijk zijn in dit gebeuren.

Het feit, dat Jezus de dood vrijwillig heeft aanvaard en in deze dood een bevrijding heeft gevonden, ja, wat meer is, een nieuwe kracht en een nieuwe wereld heeft gewonnen, van waaruit Hij met ons is, maakt voor ons dit drama tot het belangrijkste van de recente geschiedenis. Voordat wij echter de eerste beschrijver aan het woord laten, zou ik dit nog willen opmerken: Jezus was mens. Zijn lijden is dat van een mens geweest. Maar zijn geest had zich aan de ban van stoffelijkheid ontworsteld, had zich gemaakt tot vrijwillige dienaar der hogere Kracht en zo kon Hij de mens Jezus bedwingende, de geestelijke Kracht Jezus het werk van de Christus, het werk van de Algeest, doen volvoeren. Steeds weer zullen wij deze tegenstelling tegenkomen. De mens Jezus en de verheven Lichtende Kracht, die het verlossingswerk tracht te volbrengen. Ik geef u over aan een eerste spreker, die u kort iets zal vertellen over de voorgeschiedenis, over het begin van een drama.

Het is laat in de avond in Jeruzalem. Wij zien hoe een voorbereidend Paasmaal wordt genomen door Jezus en Zijn leerlingen. De spanningen van de laatste dagen hebben zich dreigend rond de stad vergaard. In de loodzware lucht is geen koelte, geen enkele zucht van verlichting. Het is, alsof de stad kwade geuren uitzweet en de beklommenheid stijgt ten top, wanneer Jezus zegt: "Eén van u, die met Mij is, zal Mij verraden".

Jezus weet en zijn weten uitdrukkelijk, zegt Hij het in het algemeen. Maar de leerlingen kunnen het daarbij niet laten.

"Ik, Heer? Zal ik het zijn? Of ik? Of ik?"

Dan wil Jezus niet nog eens een verwijt maken, ofschoon Hij weet, dat het fatale ogenblik reeds is aangebroken en één van de twaalf weg zal sluipen.

"Degene, die met Mij de hand in de schotel steekt, dié zal Mij verraden".

Het is begrijpelijk, dat dit beschreven is door de evangelisten, dit ogenblik, dat op de leerlingen zo een diepe indruk heeft gemaakt. En Judas sluipt heen. De mens Jezus blijft achter.

Rond Hem de loodzware druk, de beslotenheid van muren, de innerlijk groeiende spanning. Want er komt een lijden, zó groot, dat Hij het nog niet eens geheel durft te overdenken. Is het een wonder, dat Hij tot drie van Zijn leerlingen zegt: "Kom, ga met Mij".

Zo schrijden zij buiten de stad. De bron aarzelt en stopt een ogenblik het gebabbel van haar water. Zij rust. Het is, alsof ook zij beklemd is door het naderend gebeuren. De reumatisch verkromde olijfbomen zijn geverfd met het laatste bloed van een stervende zon. Daar schrijden zij... vier mensen... stil en zonder woorden.... . Geen vogel zingt er. Heel ver het geruis van een stad, die zich klaarmaakt voor de nacht. Ergens door de straten heen is op het ogenblik Judas gegaan tot enkele vertegenwoordigers van Kuipers (Kaïphas Red.). "Ik zal Hem u uitleveren". Judas meent het niet kwaad, dat is zeker, maar Judas wil de proef hebben van het koningschap van zijn Meester. "Nu moet de Messias maar eens tonen, wat Hij kan".

De Messias is een angstig mens, wanhopig. Zelfs het gezelschap van zijn leerlingen kan hij niet meer verdragen. "Wacht een wijle en bid met Mij. Ik wil spreken tot de Vader". De vlucht! God, die grote kracht, die aldoor door Hem gewerkt heeft. Deze kracht, die voor Hem en in Hem leeft, dié moet een uitweg weten. Er is een aarzelend vertrouwen, wanneer Hij zich afzondert en wat schreden verder gaat onder het schaduwachtig duister der bomen. De leerlingen spreken zacht met elkaar. Zij willen misschien wel wat bidden, maar het maal is kort voorbij, zij hebben wijn gedronken, het leven was goed en hun ogen vallen dicht. Ondertussen ligt de mens Jezus daar en zoekt naar zijn God, maar Hij kan Hem niet vinden.

"Heer, indien het Uw wil is, dat deze beker Mij voorbij gaat, het is té bitter, té zwaar om te dragen".

Geen antwoord.

"Vader, neem dit leed van Mij af".

O, Hij zou het willen wegwerpen, ver weg, als een eenzaam mens rustig vluchtend, maar kan dat wel? Geen antwoord.

"Als het Uw wil is, Vader, Uw wil geschiede, niet mijn wil".

Jezus gaat terug. Misschien, dat Hij dan bij de leerlingen die sfeer zal vinden, die Kracht, die Hem van bovenaf steeds heeft bereikt. Maar daar liggen zij op de grond, de mantel over het hoofd geslagen, in rustige sluimer. Verlaten. Helemaal verlaten, ook van zijn leerlingen, van de liefsten zelfs. Daar ligt die grote, sterke Simon, die Petrus.... en snurkt. En Jezus is in doodsnood.

"Gij, Petrus, kunt gij dan niet één uur met Mij waken?"

Ja, dan worden zij wakker, bedremmeld. Zij hebben Jezus in de steek gelaten. Zij voelen het wel, maar ach, zij kunnen het niet eens uitspreken. Het is zo stil. De lucht is zo zwaar, en voor zij het weten zijn de oogleden weer geloken.

Jezus worstelt om zijn ziel en om zijn leven.

"Vader, geef mij toch die vrijheid, laat mij toch aan dit lijden ontkomen. Heer dat deze beker mij voorbij ga. Het is niet te dragen".

Geen antwoord.

Ja, als het dan Gods wil is, nu ja.... Nog één keer zal Hij het proberen. Hij gaat naar de leerlingen. Wéér hetzelfde. Zij slapen, zij zijn vermoeid. Jezus vroeg het half meewarig. Wat voor Hem een lijden wordt, zal voor hen een drama zonder gelijke zijn, een verlies van alles, wat zij dierbaar hadden geacht. Hij wekt ze een tweede keer, zachter dan de eerste maal.

"Waak met mij één enkele keer. Bid met mij, bid voor mij, dat ik dit kan doorstaan."

Wat slaapdronken zien zij Hem aan en Hij gaat weg in het duister, want er is niemand... .

Eenzaam in een sombere wereld, waarin de bomen demonische schimmen werpen, terwijl boven de sterren door een aarzelende wolk stuk voor stuk verduisterd wordt. Het is alsof de glimmende ogen van de nachthemel niet willen zien wat er gaat gebeuren. Jezus bidt:

"Heer, indien het uw wil is, uw wil geschiedde".

En dan krijgt Hij het antwoord, een dubbel antwoord. Want even is er een Licht in zijn ziel, even is er een zekerheid: dit is Gods wil, dit kan niet anders meer, dit móét gedragen worden. Gelijk klinkt in de verte al het geruiner: wat krijgsknechten, een paar tempeldienaren en niet te

vergeten, Judas, de verrader. Met toortsen zijn zij de poort uitgegaan. Judas weet het zo goed. Zo vaak heeft de Heer in de Olijfhof gerust, Hij zal er wéér zijn.

Jezus komt bij zijn leerlingen.

"Nu is het tijd".

Schuldbewust zijn zij wakker geschrokken. Nu moet het er even uit, die verlatenheid. Hij móét het uiten, al doet Hij het dan ook niet bitter.

"Nu kunnen jullie slapen, het uur is nabij". Het is zo ver.

Daar dansen al de spookachtige schimmen van de rokende toortsen. Het is alsof de hemel duister wordt. De Kidron ritselt weer. Het kabbelen van de beek is als een onrustig gebed geworden: "dat dit niet geschiedde..." Het is alsof demonen een kringdans rond de berg houden. En Jezus, zo-even nog gebogen onder het leed, richt zich op. Dit moet gedragen worden, het kan niet anders. Het is zijn zending, zijn taak. Dan staan zij daar, verbaasd en verward een beetje. Er staan er een paar op de achtergrond, en daar die ene, grote gebiedende Gestalte. Hij vraagt, heel zacht en vriendelijk:

"Wie zoekt u?" "Jezus van Nazareth". "Ik ben het".

Jezus heeft een eigen zegel gedrukt op zijn noodlot. Uit zijn eenzaamheid klinkt het als een holle galm: "Ik ben het..." Er ligt zo een leed, zo een aanvaarding, zo een kracht, dat zij het niet kunnen houden. De tempeldienaren buigen zich, alsof het Gods Licht is dat om Hem speelt. De flambouwen zijn gedooft als een vurige gloed, en daar staat Jezus, beroerd door het licht van de maan, als in gegoten zilver. Zij vallen neer. Zij kunnen niet meer. Daar, die machtige, statige gestalte... . Dan staan zij weer op.

"Wie zoeken jullie?"

Het is dezelfde vraag, er zit niet eens haat in, het is alsof een goedge vader een kind een antwoord wil ontlokken.

Dan komt het er bedremmeld uit:

"Wij..., wij zoeken Jezus van Nazareth".

"Wel, ik ben het. Maar dezen die met mij zijn, die hebben niets misdaan, zo, laat hen vrij".

Alléén moet Jezus zijn lot dragen.

Hij meent het, maar de leerlingen kunnen het niet aanvaarden. Daar staan zij, Petrus grijpt naar het korte zwaard, hij zal de meester zo maar niet laten nemen.

Daar komt Judas, een mens gespleten in zijn eigen problemen. Zal zo dadelijk dan toch - hij heeft immers gezien hoe allen daar neervielen - Jezus vanavond nog Jeruzalem binnentrekken, als een vorst? Trots zal hij dan zeggen: "Ziet gij, Heer, zo heb ik, Judas, U gedwongen U te verheffen, opdat Israël vrij zij". Met deze gedachte gaat hij tot de Meester en kust Hem.

"Judas, verraad men de Zoon des Mensen met een kus?"

Het is zo'n droevig verwijt. Judas, van het edele geslacht Iskarioth, die toch zoveel heeft gedaan op zijn manier, deze materialist onder Jezus' leerlingen, pleegt nu verraad met een kus. Judas ziet de ogen en dan breekt zijn hart. Nu weet hij: hij heeft mis getast, mis gegrepen. Jezus zal niet overwinnen. Hij zal ook niet alleen maar uitgewezen worden. Nu voelt hij het: Jezus zal sterven. Met een ruk wendt hij zich af en vlucht. Hij móét wel vluchten. Hij zal de hem beloofde dertig zilverlingen gaan halen. Dan heeft hij geld en dan kan hij ver weg trekken. Maar zelfs dáár komt het niet toe. Wanneer je het liefste, wat je kent, verraden hebt, dan heb je jezelf verraden.

Wanneer een mens met zichzelf niet kan leven, probeert hij te sterven.

Jezus schrijdt tussen de krijgsknechten in naar beneden. Wanneer de stad naderbij komt en de oud-gewende omgeving zijn invloed weet doet gelden, moeten de soldaten zich wreken. Zich wreken, omdat zij zich gebogen hebben voor deze eenvoudige man, een jood, zoals zij, niet méér. Zich wreken, omdat zij gebogen hebben voor een wonderdokter. Zij geven Hem slagen en schoppen Hem voort. Zij vernederen Hem, omdat zij zo-even zichzelf hebben vernederd. Voor zijn arrestatie is geld betaald. Naar wie zullen zij Hem brengen? Waarheen kunnen zij het beste gaan? Kaifas, de opperpriester? Dat kan politiek gevaarlijk zijn. Laten wij deze mens maar eerst naar Kaifas' schoonvader brengen, naar Annas.

Daar wordt Jezus ondervraagd. Maar Hij geeft slechts ten antwoord:

"Zo ik kwaad gedaan heb, toon mij dit aan. Zo ik echter geen kwaad gedaan heb, waarom bindt gij mij?"

Daarvoor krijgt Hij een slag in het gezicht. De gevangene is té brutaal. "Bedenk tegen wie je spreekt, hond. Je spreekt tegen de Hogepriester".

"Zo ik verkeerd heb gesproken, zeg mij hoe. Zo ik echter goed heb gesproken, waarom slaat gij mij?"

Jezus wil hier voor de rechters van zijn eigen volk nog even tonen, dat Hij niet in het ongelijk is. Nog even werken de spanningen van Gethsemané door. Nog even moet het doorgemaakte leed, de grote verlatenheid, geuit worden. Hier kan Hij zich nog even verweren, zo dadelijk is ook dat afgelopen. Dan zal Hij alleen nog maar, trots en waardig, het Offer zijn.

Dan binden zij Hem. "Breng Hem toch maar naar Kaifas". Bij Kaifas is het Sanhedrin samengekomen, daar zal men dat mannetje wel eens klein krijgen. Maar onder alle gekochte getuigen is er daar niet één, die onberoerd blijft en zonder verwarring spreekt. Eindelijk zijn er twee, die iets naar waarheid kunnen verklaren, ofschoon ook zij gekochte getuigen zijn.

"In drie dagen zal Ik de tempel afbreken en wederop bouwen, heeft deze gezegd".

"Heb je dat gezegd, beklagde? Vooruit, zeg op, heb je dat gezegd? Nou, kom..."

Ja, dat heeft Jezus gezegd.

"Godslastering, Hij is de dood schuldig. Maar de Romeinen... Wij kunnen Hem niet goed doden onder onze wet. Kom, wij gaan naar Pilatus".

De joden trachten hun schuld af te schuiven. Zeker, zij hadden Jezus kunnen stenigen. Maar dat is niet demonstratief genoeg.

"Wie de tempel schade toevoegt, nietwaar Kaifas, is een misdadiger. Die moet aan het kruis. De misdadiger moet door Rome gekruisigd worden. Dan alleen, dan is de macht van de tempel gered".

"Hij schaadt het aanzien van de priesters en de Leviten. Hij bespot de Farizeeën. Sacrilegie. Kom. Maar voorzichtig, want wij mogen niet bij Pilatus binnengaan. Neen, dat kan niet, want wij zijn reine joden en morgen is het grote Sabbath. Dan kunnen wij niet van het Paasmaal eten. Wij zullen buiten blijven op de straat, maar Hij kan naar binnen".

Zo zal Jezus dan voor de eerste keer Pilatus ontmoeten. De eerste schrede op zijn weg is afgelegd.

Ja, de eerste schrede op de weg is afgelegd. Jezus moet het mens-zijn verloochenen. Hij mag niet meer mens zijn. Alleen, één met de allerhoogste Kracht, zal Hij zijn werk kunnen bezegelen en volbrengen. Daarom moet Jezus lijden.

Wanneer de verrader bekend is en zijn liefde hem terughoudt van het verwijt, dan ziet Hij in zijn gedachte al de verre schim van Golgotha. En dan is de vreemde, zoete geur van de schedelplaats hem al nabij. Hij wéét van het begin af aan. Het is dit weten, dat de grootste beproeving uitmaakt. Alle wegen zijn nog vrij. Maar Jezus mag niet gaan. En wanneer Hij een beroep wil doen op zijn God, dan geeft die God geen antwoord. Wanneer Hij zich beroepen wil op zijn leerlingen en hun genegenheid, dan slapen zij.

Want wie in wil gaan tot het Koninkrijk Gods, moet alles achter zich laten. Zijn bezit en zijn vreugde, zijn vader en zijn moeder, zijn vrienden, alles.... De beproeving, die u doet binnentreden in het Huis des Vaders is er een, die u ontdoet van alles. Zoals Jezus van alles wordt ontdaan. Eenzaam... Hier sterft de mens, voordat hoe lichaam sterft. Hier sterft een wereld... men weet het niet.

Hoe kan ik het u duidelijk maken, wat het betekent, geen vreugde meer en geen liefde? Geen zegening meer en geen troost. Alleen staand in de meest duistere uren van je leven. Dat vraagt kracht, heel veel kracht. Nog méér kracht vraagt het, om dan zelfs, wanneer God zwijgt, omdat je wéét, dat dit Zijn wil móét zijn, toch te aanvaarden? Niet te zeggen: "Ach, God zwijgt, dus ik kan het doen, zoals ikzelf wil". Degene, die ingaat tot de hogere wereld, die de voleinding vindt van zijn krachten, zal uit eenzaamheid zelfstandig de laatste schreden moeten doen. En vóór Jezus, de mens, in staat is de wereld te helpen, moet Hij eerst zichzelf volledig overwinnen. Volledig offeren uit eigen wil en wezen.

Voor ons allen, die zoeken naar Licht, naar bewustzijn, naar God, daarvoor geldt hetzelfde. Ook voor ons komt er een ogenblik, dat wij verlaten staan, dat niets en niemand ons meer overblijft, en dat wij weten, hoe wij moeten handelen, maar het niet aandurven. Dan zullen wij ook worstelen met de angst, de angst, die als een wrede wachter staat voor de poort van de Hoge Wereld en de Hoge Kracht. Wij zullen alleen binnen kunnen gaan, wanneer wij overwinnen, mens of geest, wanneer ook wij kunnen zeggen: "Niet mijn, maar Uw wil geschiede, o God". Wanneer wij kunnen zeggen: "Ik zal mijn lot volbrengen, omdat ik weet, dat dit de wil des Vaders is en het heil van allen, die ik liefheb". Dat is het begin. Maar het begin is nog niet het einde. Er wordt nog een wreed spel met Jezus gespeeld. De beschrijving daarvan geef ik over aan een andere spreker.

Ja, er wordt een spel met Jezus gespeeld. Het is eigenlijk een spelletje, wat heel vaak in de wereld wordt gespeeld. Zoiets van het kastje naar de muur. Pilatus zit er nu met woedende joden, die hem daareven bedreigden, dat hij door klachten misschien in ongenade zou kunnen komen. En als Romein, je weet het, in de buitengewesten - uiteindelijk dankt hij zijn positie toch aan zijn vrouw - dan moet je rijk worden, voordat je ongenade kunt veroorloven, of een terugkeer naar Rome, het centrum van de wereld. Pilatus ziet het geval eens aan, hij wuift eens voor parfum, hij drinkt eens een beker: "Wat wilt u dan eigenlijk? Zo gij doden wilt en Hij de dood schuldig is, doodt Hem onder uw wet". Al die overijverige waardigheidsbekleders, die dan toch alles van hem willen hebben, ook al blijven zij allen bij hem voor de deur staan, omdat hij onrein is....

"Ja, maar wij kunnen niet doden onder de wet. Gij zijt aansprakelijk."

"Gij hebt toch een eigen vorst?" Ja, dat moet hij eigenlijk doen. Ja, laat hij Herodes eigenlijk een compliment maken. Herodes heeft goede relaties aan het hof. Wie weet... . "Stuur Hem maar naar Herodes".

Ja, Herodes, die houdt van het goede leven. Hij is vaak in Rome geweest en hier in de provincies. Het is, dat het een goed inkomen geeft en per slot van rekening: er zijn aardige meisjes en er is wat te drinken... Kom, laat ons dansen en vrolijk zijn.... Ho, wat brengen zij daarbinnen?

Zo, dus dat is de Koning der Joden? Ziet er niet erg naar uit..., breng Hem maar binnen. Misschien kunnen wij een aardigheidje uithalen..., breng Hem maar binnen....

"Zo, ben Jij de Koning der Joden? Als die vent tenminste leuke antwoorden geeft, dan zal hij Hem laten gaan... Per slot van rekening, een mens moet een beetje plezier in zijn leven hebben. En die gevangene komt net op tijd...." Hij zwijgt, dat is pijnlijk. Uiteindelijk, je bent toch hier. Je hebt toch gedreigd. Je moet toch wat kunnen zeggen. Daar staat me die vent. Eh Hij zegt niets... Die vervelende ogen... Het is net, alsof hij alle aardigheid weghaalt en het was nu net zo gezellig... Aardige meisjes hebben gedanst. De gasten waren toch plezierig. Men ligt gezellig aan, op Romeinse manier...

"Een koning heeft een mantel nodig. Hang Hem een mantel om. Dan zullen wij tenminste kunnen lachen... Neen, moet je dat toch zien. Wat een waardigheid heeft die vent. Daar kun je geen aardigheid mee hebben. Wat gaat mij die man aan? Breng Hem naar Pilatus... Ik heb geen rechten. Mijn feestavond naar de maan..."

"Wat geeft het? Laat hij Hem doodmaken. Hij heeft mijn hele avond ver... Neen, dat kan ik toch niet tolereren. Aan de andere kant is het wel aardig eigenlijk... Het is eigenlijk een compliment... Hij erkent tenminste, dat ik ook nog wat in de melk te brokkelen heb." "Komt, vrienden, heft de beker....." en ondertussen wordt Jezus weggeleid. Een soort pion in een beleefdheidsspelletje tussen een bezopen half-joodse vorst en een Romein, die in zijn minachting voor het jodenvolk, in zijn angst voor eventuele gevolgen, probeert tussen alle mazen door te glippen.

"Daar zitten wij er mee. Daar komen zij weer terug met die man. Stop hem maar in de soldatenwacht. Neem Hem maar mee en amuseer je maar. Wat heb ik eigenlijk met die mens van doen? Breng Hem maar weg. Ik moet rusten en mijn vrouw ook".

Wat doen soldaten onder elkaar? Een grapje. De koningsmantel is er al. Weet je wat? Laten wij die vent eens een kroon opzetten. Een gewone hebben wij niet. Maak er dan maar een van doornen. Sla hem stevig op zijn kop, zodat het bloed erlangs druipt, dat is leuk... Dan kunnen wij eens lachen... Doe Hem een blinddoek voor. Hij is toch een profeet? "Gij, Koning der Joden? Profeet? Profeteer nu eens. Zeg eens wat? Wat een dooie pier, die vent... . Per slot van rekening, als je nu een hele nacht op moet blijven zitten, alleen vanwege die rommel hier met Pasen, dan mag je toch als krijgsman toch wel een klein beetje een pleziertje hebben. Die vent is er toch voor..."

Zo gaat het dan verder de hele nacht. Zo lang duurt het niet. Een uur of zes, zeven.

"Ja, Hij moet toch bij Pilatus voorkomen".

En Pilatus? Heeft hij een vreemde droom gehad? "Nu ja, vertel het dadelijk maar. Daar zie ik al de joden al. Hé, wacht. Houdt dat gepeupel terug. Hier zijn de Romeinen". De Romeinen. Achter Jezus. Ja. Ik zal toch eens even horen, wat Hij te zeggen heeft.

"Zijt Gij de Koning der Joden?"

"Gij zegt het."

De Man heeft esprit. Het is toch zonde, als je zo'n aardige kerel zou moeten laten kruisigen. Weet je wat? Wij zullen een beroep doen op het volk. Zij hebben Hem al aardig afgetuigd... Nog niet genoeg. Geselen! Zo, als nu al het bloed eraf druipt, als Hij half verscheurd is, dan zullen zij wel medelijden hebben. Hij is toch hun Profeet? Er zitten toch volgelingen tussen? Dan roepen zij: "Geef Hem ons voor Pasen" en dan kan de landvoogd met een gracieus gebaar iemand, die eigenlijk helemaal geen kwaad doet, nog wegsturen ook.

"Nu, wij zullen eens kijken. Wie willen jullie hebben? Het is gebruik, dat ik jullie, burgers, met Pasen een misdadiger vrijlaat. Zal ik jullie deze vrijlaten? Hè, wat roepen zij daar nu? Barabas?"

Maar Barabas is een moordenaar? Hij heeft er pas een paar doodgeslagen? Zijn die kerels nu helemaal...?"

Het is vervelend. Als Romein kun je je dat eigenlijk niet laten welgevalen. Daar staat Levi. Daar staat Barjan. Mensen met invloed. Lui, die handelen met Rome. Ik moet voorzichtig zijn. Wat moet ik nu doen? Ik vind geen schuld in deze! Ik zal het ze toch even vertellen...

"Ik vind geen schuld in deze man. Zeggen jullie nu maar eens wat? Ik zal maar op mijn troon gaan zitten, want dit wordt al te gek."

"Nu, wie moet ik jullie vrijlaten? Barabas? Barabas. Vervloekt tuig. Laat Barabas vrij..."

"Moge zijn bloed komen over uw hoofd. Ik veroordeel op uw wens. Ik kan niet meer doen".

Vervloekte joden, wat staan zij daar nu weer te roepen? Zijn bloed kome over ons hoofd en over onze kinderen! Bijgelovig volk! Het is jammer, maar politiek is politiek en ik moet nog een paar jaren hier blijven zitten, ik moet toch mijn bezit vol maken, ik moet toch nog het een en ander bij elkaar brengen.

"Wat nu? O, een verzoekschrift. Het is nog vroeg in de morgen. Het kan nog wel. Dat men Hem kruisigen".

"Is er nog een kruis? Maak dat in orde. Ik denk er niet meer aan. Dat volk maakt mij ziek."

En Jezus, daar staat Hij achter het paleis met een kruis. Er is alleen nog maar een groot kruis, dat eigenlijk voor zware misdadigers is.

"Neen, in die korte tijd kunnen wij geen kruis laten maken. Hier... Laad het hem op. Te zwaar? O, dan neem je de gesel en sla je Hem."

"Zo, aantreden. Wie heeft vandaag de dienst? Centurion! Kruisen. O, als jullie toch bezig zijn, dan kunnen jullie ook die twee anderen meenemen. Die hebben lichtere kruisen, laten die maar voor lopen, anders houdt het de hele zaak zo op. Dan jaag je maar een beetje. Als het dan werkelijk niet gaat, dan neem je gewoon één van de joden, het is toch hun eigen koning?"

Ja, zo gaat dat. Ondertussen zit Pilatus in een stoel: "Kon ik die joden toch maar te pakken krijgen... Zij hebben mij, een Romein, mij, hebben zij gedwongen, maar ik krijg ze".

"Schrijf, in Hebreeuws, Grieks en Latijn, dit is de Koning der Joden. Dat kan ik tenminste nog doen..."

Zo wordt de waarheid soms geboren uit de moedeloosheid van een lusteloos mens. Zo zal Jezus, zoon van Jozef uit het geslacht van David, gekruisigd worden als Koning der Joden.

De kruisweg gaat zo dadelijk beginnen.

Zij staan opgesteld. Door de hele stad gaat het rumoer:

"Nog voor de zon ondergaat zullen er drie mensen gestorven zijn op de schedelplaats. Voorzichtig. Achteromlopen, want de Romeinen zijn er al. Zij hebben de weg al gedeeltelijk afgezet. Kom mee".

De lucht wordt somber en zwart. Het is net, alsof de zon langzaam maar zeker sterft. Er is geen enkel windje. Dat hindert niet.

"Kom mee, jongens, er wordt er een gekruisigd. Misschien kunnen wij het niet halen tot de schedelplaats, ofschoon zij die ook nog af zullen zetten. Wij moeten er gauw bij zijn. Dan zien wij ze onderweg tenminste"

Zo begint Jezus dan aan de derde fase: de kruisweg. Maar daarmee zal ik mijn deel voor deze avond doorgeven. Ik geef u terug aan de commentator.

Een mens, die inwijding zoekt en die de wereld verwerpt, wordt het slachtoffer van die wereld. Je kunt een wereld tijdelijk bedwingen met geweld, maar een ware overwinning op die wereld betekent: eenvoudig haar negeren. Dat heeft Jezus hier gedaan. Niet met de ongenaakbare strengheid van een rechter, maar met de stille zekerheid van een rechtvaardige. Iemand onder u probeert goed te doen. U zal wel weten, hoe vaak van u wordt gezegd, dat u dwaas bent, dat er misbruik van u wordt gemaakt, hoe men u a.h.w. straft voor het goede, wat u wilt doen. Hoe vaak zult u niet bemerken, dat uw eerlijk streven in ogen van anderen tot dwaasheid wordt?

Ja, Jezus moet ook dit doormaken. Hij moet hier bewijzen, dat Hij in de wereld alleen nog maar het schaakstuk is van een hogere macht. Jezus moet juist hier Zich verrechtvaardigen. Hij wordt beproefd tot het uiterste. Beproefd tot het uiterste, opdat, wanneer de kruisweg begint, Hij in zijn verlatenheid, in zijn eenzaamheid, de hoogste proef zal kunnen doorstaan. Niet het kruis, maar de kruisweg. Niets is smartelijker, wanneer je de inwijding zoekt niet ten bate van jezelf, maar ten bate van anderen. Wanneer je Gods Kracht op aarde wilt vertegenwoordigen om anderen te helpen en te weten, hoe de meesten je als dwazen verwerpen, hoe ze je vervloeken en honen en hoe anderen hopeloos wenen, omdat, voor hen niet is weggelegd een begrip van de werkelijkheid. Dat is Jezus' derde fase, Jezus' moeilijke weg. Daarachter het kruis. Het kruis, waarover ik u zo dadelijk, nadat deze spreker de beschrijving van de kruisweg en kruisiging beëindigd heeft, nog enkele woorden hoop te zeggen.

Het begint met een kort commando. "Mars". De kruisen worden neergesmaakt op schouders, die al gedeeltelijk verscheurd zijn door voorafgaande mishandelingen. Zie, hoe die mensen een ogenblik wankelen, aangespoord door de zweepslagen van de soldaten. Half meegesleurd door de koorden, die hen binden, beginnen zij hun weg Jeruzalem uit. Een weg, die zij nooit meer kunnen gaan. Wankelend voortschrijdend nemen zij afscheid van de stad. Langs de weg drommen de mensen samen. Een enkeling wendt zich af, als ware dit lijden te veel. Een ander riskeert een ogenblik de slagen en vloeken van de soldaten om een beker wijn aan te bieden. De goede vrouwen van Jeruzalem spoeden zich langs wegen achterom met de bekende schotel met wijn en mirre. Een gave, die aan veroordeelden wordt gegeven, die niet alleen onder Romeins recht sterven.

Daar gaat Jezus. Daar staat het kind. Wat juichte het, toen Jezus Jeruzalem binnenkwam. Het spuwt Hem nu aan. Daar staat een geleerde, die zich voor Hem heeft gebogen en zijn mantel met amechtige waardigheid uitgespreid heeft voor de ezelin. Hij hoort verwensingen. Daar staat een vriend uit zijn jeugdijaren. Die is met de Pascha in Jeruzalem gekomen. En hij vervloekt Hem. Daar staat een vrouw, die weent. Jezus, ben Jij ooit zo verlaten geweest op deze weg? Daar weent een vrouw om je... Komt naderbij... Een van de vrouwen heeft wat geld gegeven aan die krijgsman... Even mag je rusten, Jezus. Het is ook wel nodig... Nu even het ritme van de gang, de schuifelende tred, verslapt, valt Hij... Een paar rukken aan de koorden, een ruw-medelijgend hijsen aan de dwarsbalk en daar staat Hij weer... Zij droogt Zijn gezicht af. Men wil Hem iets bieden, maar Hij kan niets aanvaarden. Het lichaam sterft al duizend doden. Een zegenwens, dat is al. En dan verder...

De weg begint te hellen, wordt steiler. De berg komt naderbij en Jezus valt. Weer... Maar wacht, de krijgsman daar weet het nu. Twee mannen moeten Hem helpen en even steunen. Zij moeten het kruis even op de andere schouder leggen. Zo, nu zal Hij het wel redden. Per slot van rekening, als je goud aanneemt van vrouwen, dan moet je toch in ieder geval ook zorg dragen voor de patiënt, zolang als het duurt. Vijfhonderd moeizame schreden. Schreden, die stuk voor stuk met bloeddruppels getekend zijn in het droge stof van de weg. En dan... een derde val. De krijgsman gaat naar de Centurion toe. Hij zegt tegen zijn officier: "Het is toch nodig, dat wij ze levend op het kruis brengen en deze sterft al. Wat zullen wij doen?" De Centurion herinnert zich, wat de provoost gezegd heeft. "Daar staan een paar kerels, die er stevig uitzien. Hé, jij daar. Hier!". Het is de Cyrener, Simon. Hij had het schouwspel willen zien en nu staat hij daar. Hij een kruis dragen, aan een schandpaal?... Maar die mens ziet er wel goed uit. Wat heeft Hij een ogen. Vooruit dan maar.

Een grote, krachtige buitenman gooit het kruis over zijn schouder en daar gaat hij in een stevige pas. En Jezus, bevrijd van de drukkende last, wankelt achter hem. De soldaten steunen Hem zo nu en dan, de veroordeelde moet immers levend op het kruis.

De vrouwen en leerlingen langs de weg wenen en verbergen hun gelaat. Daar staat een enkele, die Hem nog zegent. Eén, één van de duizenden, die Hij genezen heeft, hier aanwezig, één, die voor Hem bidt en niet mee joelt met de anderen. Dan wordt het rustig op de weg. Langs alle kanten buiten de poort rennen de mensen naar de schedelplaats. Zij moeten het zien. Er wordt een mens gekruisigd! De voorzichtigen blijven wat dichterbij de stad. De hemel is grijs. De zon staat als een verbleekte schijf en het is zo angstwekkend stil... Zo gaat de treurige stoet, tot zij er eindelijk zijn gekomen.

"Werp de kruisen neer. O, de gaten zijn al gegraven, dat is goed. Laat Jezus maar liggen, die zwakkeling, de anderen eerst maar. De kleren heeft Hij toch niet nodig. Afhalen."

Daar gaan ze dan. Twee lichte kruisen staan er. Een kreet van pijn, gespannen, spieren. Angstig gehuil van een enkeling. Rondom de hijgende, sadistische belangstelling van al de joden, die daar staan om te zien hoe mensen sterven. Als hyena's loeren ze. Zij zouden wel dichterbij willen, maar zij mogen niet.

De Romeinse soldaten staan op wacht. Daar komen een vrouw, twee en drie vrouwen en een enkele man. Zij mogen dichterbij, het is familie van de veroordeelde. Als zij zo dwaas zijn omdat lijden te willen zien, dan moet je ze hun gang maar laten gaan. Wat hindert het ook eigenlijk?

"Wat is dat? Een rol. Het is goed, dat wij een kruis met een bovenrand hebben. Sla het er maar op. Laten wij deze alleen maar met de losse koorden binden. Spijker Hem maar, dan bloedt Hij dood, dat is beter voor Hem, Hij is toch al zo zwak. Laat Hem dan maar vredig sterven."

Vredig sterven noemt men dat. Wanneer er duizenden worden gekruisigd door de jaren, dan verleer je het om medelijden te hebben met iemand, die in een paar uur dood mag zijn.

Wat is dat? O, joden. "Wel, mijne heren, nu, het is al elf uur. De lijken afnemen, voordat de zon ondergaat, dat de Sabbath niet ontheiligd wordt? Daar moet je nu zo een heidense jood voor hebben... Ik heb orders: het is goed."

"En jullie daar? Kruisigt die man, wij hebben haast".

Ja, wij hebben haast... En Jezus aan het kruis. Het half verdoofde lichaam schokt weer wakker door de pijn, wanneer ze je binden, wanneer ze je vastslaan met spijkers. Je voelt het bloed lopen. Nu niet roepen Jezus... Neen, van een, die zichzelf offert, hoort men geen klacht.

"Wij hebben haast. Zet het kruis overeind: en, twee, drie".

Met een smak plompt het ondereinde in een uitgegraven put. Er worden een paar wiggen langs geslagen, er worden een paar stenen tegenaan gelegd, opdat het kruis stevig zou staan. De handen zijn uitgescheurd, en het lichaam hangt voorover, gehouden door de touwen en door de hevige pijnen. Het wringt zich, het krimpt. En niet klagen, Jezus. Niet klagen, want Je hebt Jezelf geofferd.

Eindelijk... een rode vloed, die de ogen heeft verduisterd, trekt weg. Rondom is het dreigend en somber. Wat zien die ogen? De vrouw, de moeder, de moeder en haar zuster en daar Magdalena, de liefste leerling. Wat kan het bitter zijn om afscheid te nemen. Maar ho, niet klagen Jezus. Wie zich offert voor de mensheid en wie zich offert voor God, die mag niet klagen.

"Vrouw, zie uw Zoon. Zoon, zie uw moeder".

Dat is dan tenminste een troost. Zij weten, dat zij niet eenzaam en verlaten zijn. Maar het is zo'n pijn, het vreet. De zon is zo warm en de lucht droogt je uit, ook al dringt er geen straal door die nevel.

O, het is zo bitter.

"Mij dorst".

Zij hebben het gehoord. Daar komt er één. Is het wijn met mirre? Mirre verdooft. "Ik ben een offer, ik lijd voor God, ik mag niet". En al kramp het hoofd in wanhopige pijn, al kun je het hoofd haast niet oplichten, Hij wendt het weg. Geen verdoving voor het offer. De pijn tintelt door het lichaam, sterker en sterker. De hemel wordt duisterder. Er giert een windvlaag. Stofwolken spelen over de verlaten kaalheid van de schedelplaats. Enkele verstandige mensen trekken zich terug, maar anderen staan daar, hijgend van emotie, geboeid door het schouwspel: een mens sterft!

Wat doen de Romeinen? O, zij dobbelen. Zij verdelen de buit.

Wat lezen de joden daar? Daar staat: "Koning der Joden"!

Dat mag niet, dat kan niet! Terug.

"Pilatus, je hebt geschreven Koning der Joden."

"Hij zei: ik ben Koning der Joden".

Pilatus kan dat niet aanvaarden.

"Zeg maar, wat geschreven is, is geschreven. Zij hebben toch hun zin?"

Dan gaan zij terug. In de verte rolt de donder. Heel de natuur staat stil. Geen vogel durft een vlerk te verroeren. De bomen in de verte buigen zich onder de zwepende slagen van een stormwind, die aanrolt. Dan ineens valt er een lichtpriem op het kruis. O, je zou de handen voor de ogen willen zetten. Daar slaat de bliksem in bij de tempel. Daar en daar en daar! Overal! Het is om waanzinnig te worden. De aarde beeft, de donder dreunt, zodat je je wilt verbergen. Vlucht, mensen!

Neen, vlucht niet. Luister: een stem.

"Mijn God, hoe hebt Gij Mij verheerlijkt".

De pijn is voorbij. Het lichaam heeft geleden, tot er niet meer te lijden valt. Nu is het voorbij, de geest reeds vrij wordend uit het gekwelde lichaam, ziet de Lichtende schare, die Hem toeroepen:

"Meester, welkom gij, gebondene en gezondene Gods, welkom!"

Nog is rond ons die wereld. Nog één zucht, een bede. Ach, dat is die misdadiger, die Ik zo-even heb getroost, ja, met een laatste kramp zal Ik hem toeknikken. Ik zou hem willen zegenen, maar mijn handen zijn gespijkerd. En toch... er is Licht...

Dan wordt het duister. Duister als de nacht op de wereld. Een Lichte Geest trekt uit. In Jeruzalem brandt het. Het gordijn, dat het heilige moest afzonderen is gescheurd. Er is een einde gekomen, een einde voor dit geloof. De God van Abraham bestaat nog en leeft, maar Hij zal niet meer gediend worden in een tempel. Het vuur, dat er nu speelt is een bode van een brand, die Jeruzalem vernietigen zal.

De zonsondergang komt naderbij. Het wordt tijd.

"Zou deze dood zijn? Ja, Hij zal wel dood zijn. Die ander? Ik heb de koning gedood. Doen jullie het de anderen. Zo. Niets van dat jodentuig overgebleven. Weggelopen voor het zware weer. Wij moeten hun eigen misdadigers nog opknopen, daar hebben zij de moed niet voor. Enfin, het is gedaan."

"Ja, vrouw, natuurlijk kan je wachten bij het lichaam van je zoon maar het heeft geen nut. Hij leeft niet meer."

"Hij leeft niet meer.....?"

"Waarlijk. Als er een Zoon Gods op aarde is, deze was een Zoon Gods."

"Wat zeg je, vrouw? Dat moet je Pilatus vragen. Als ik je helpen kan, ik zal de beulsladder laten liggen. De Arimatheër, stuur dié maar, die heeft relaties."

"Het spijt mij, dat ik deze mens gedood heb".

Dat is het einde van dit drama, vrienden. Jezus van Nazareth is dood, gestorven aan het kruis, als een grote misdadiger. Zeker, zodra het duister valt zullen zij komen om het lichaam weg te halen en de Farizeeërs en wetgeleerden zullen, zodra zij het verzoek om afname hebben gehoord, hardlopen om het graf verzegeld te krijgen. Het lichaam zal rusten in het rotsgraf.

Het is nu alles voorbij. De mens Jezus is dood. Wat nú leeft is Jezus Christus.

Wat nu leeft, is Jezus Christus. Alle lijden, alle beproeving is doorstaan. Jezus heeft geleden op een manier, die een mens van uw tijd niet eens beseffen kan. Eenzaam en verlaten, trots, gedragen door die innerlijke kracht, is de Lichtende Geest van Jezus heen gegaan. Want wanneer het Licht zich openbaart, wanneer de angst is overwonnen, dan blijft alleen de Lichte wereld. Zelfs daar kent Jezus geen onderscheid. Want niet gaat Hij tot de Kracht, die Hem heeft voortgebracht; Hij gaat tot de verlatenen in de geest en tot hen, die in het duister leven. Hij is hen tot Licht.

Zoals de ingewijde weten zal, die de laatste trap beschrijft, die het laatste zegel verbreekt, kan hij ondergaan, óf leven in de Kracht, die één is met Al. Want zo heeft eens de Scheppende Kracht dit vastgelegd. En één met Al, zal Jezus zijn door alle tijd. Na het drama komt de vreugdige apotheose. Zo dadelijk transmuteert het lichaam. Het transformeert zichzelf tot Lichtende Kracht en werpt elke aardse onzuiverheid uit. Dit zal worden tot een schroeiend vuur, dat met atomiek geweld zelfs de muur der rotsen doorbreekt. Door alle zegelen heen wordt het een Licht, dat uitgaat over de wereld. Niet slechts een Licht, dat soldaten verblindt en hanen wakker roept, maar een geestelijk vuur, dat de wereld doortrekt. Maar nog is dat ogenblik niet gekomen. Dit laatste kan alleen dan gebeuren, wanneer de geest geheel één is met zijn Schepper. En toch, krachtens en namens die Schepper, zijn taak verder volbrengt in de bekrompenheid van een kleine wereld.

Er blijft ons niet veel meer te zeggen over. Misschien kunnen wij nog een kort ogenblik verwijlen bij de leerlingen. Misschien kunnen wij nog een ogenblik zien, hoe ook voor hen Jezus is opgestaan, of beter nog, hoe de materie, die eens zijn voertuig was, werd veranderd, opdat zij voor korte tijd voertuig zou kunnen zijn, zelfs in de wereld der mensen, voor de geestelijke kracht, die de Eeuwige oog in oog aanschouwd had. Daarom geef ik nu, voor de laatste maal op deze avond, het woord over aan een spreker, die u ook dit zal trachten te beschrijven, om daarna voor u de avond te beëindigen.

Ja, u weet allemaal, vrienden, hoe het is gegaan. Zij hebben Jezus in het graf gelegd. Eerst hebben zij dat arme, bebloede en bevulde lichaam gewassen. Zij hebben het met hun tranen bevochtigd en gebalsemd met kostbare olie. Toen hebben zij het gedragen naar het graf, dat in de buurt lag. Een graf, dat een van hen voor zichzelf had laten uithouwen in de levende rotsen. Zo hebben zij Hem dan neergelegd en zijn heengegaan. Dat moest wel. De moeder had ongetwijfeld nog graag uren bij het lichaam van haar zoon gezeten om het laatste overblijfsel van

haar zoon tenminste niet te verliezen. Maar de Romeinen kwamen om het graf te verzegelen en men had hen reeds een waarschuwing gegeven.

Ondertussen zitten daar dan de arme leerlingen. Simon Petrus, die zich zo fier op de borst had geklopt; Petrus, die met zijn zwaard Malchus eens even zou leren; Petrus, die Jezus driemaal had verloochend, vóór de haan ten derden male kraaide. Petrus is gebroken. De veerkracht is eruit. De Meester is dood. Wat moeten zij nu nog doen? Daar zitten de anderen. De één nog somberder dan de andere. Zij peinen: "De Meester is nu weg; meester zijn nu de priesters. Zouden zij ons zo dadelijk niet weg laten halen? Zouden wij op hun last misschien ook gestenigd, of gekruisigd worden? Zullen wij vluchten?" Maar zelfs dat durven zij niet eens. De stad is immers te druk. Zij zouden herkend kunnen worden en zonder vorm van proces worden gestenigd. De meeste volgelingen hebben helemaal geen zin om te sterven. Slechts enkelen en een paar vrouwen hebben moed. Zij zullen ondanks alles naar het graf gaan. "Ja, ik zal naar het graf gaan. Ik wil Jezus nog eenmaal zien. Ik wil Hem nog eenmaal een bloem geven, wat reukwerk, iets..." Wanneer de vrouwen gaan, is daar ook nog de zachtzinnige Johannes, die zich tot meegaan bereid verklaart.

Ondertussen liggen de Romeinen nog op wacht, hevig verbolgen over die stomme joden, die met zo'n rare wens komen en je een taak bezorgen, die haast een smaad lijkt. Je moet het maar bedenken! Een legionair van Rome aanstellen om een graf te bewaken. Waanzinnig! Als zij niets beters weten... Het is maar goed, dat zij voor voedsel en wijn gezorgd hebben. Anders zou je als soldaat gewoonweg in staat zijn deze heren de baard van de kin te rukken en hen te vertellen dat zij als dwazen kleine kinderen zijn. Maar wat is dat? Zij liggen allen met een lichte roes wat te dommelen. Nu is het opeens, alsof de steen gloeit. "He, wordt wakker, wordt wakker. Kijk dan toch!" Men kan het niet aanschouwen, het is, alsof de zon daar gloeit. Geen wonder! Een soort atoombom van geestelijke krachten explodeert er daar. Dat brandt door de oogleden heen. Het laat de oogzenuwen achter, verschroeid door ontstellende kracht, zodat zij alleen nog maar roodgloeiende flitsen van pijn door je hersenen pompen.

"Vlucht, dit is niet normaal meer. Vlucht! Maak, dat je wegkomt. Plicht? Tuin? Let er niet op. Lopen!" Daar gaan ze. Slecht een of twee blijven er liggen. Die kunnen niet eens meer lopen. Verblind als zij zijn door het licht, overrompeld door de felle pijn. De anderen zijn weg. Dan kan Pilatus mopperen, vragen wat zij eigenlijk voor soldaten zijn. "Zijn jullie nu helemaal gek? Doden, die op kunnen staan? Licht? Kom nu. Onmogelijk. Wij weten allemaal precies, wat de Goden zijn. Goden zijn alleen maar beelden, daar steekt verder niets achter. Een leven in een hiernamaals?" "Wat zeg je daar? Een dode, die is opgestaan. Man, je bent... Wacht, zet die man in het cachot. Laat een chirurgijn komen om hem ader te laten".

Maar het gerucht gaat verder. Zo hier en daar zijn er heren, die last van hun geweten beginnen te krijgen: "Heb je het gehoord? De Romeinen zijn gevlucht van het graf. Hij is ten hemel gevaren. Hij is uit de doden opgestaan. Dat kan niet. Dat kan toch niet? Maar de voorhang van de tempel? Almachtige Schepper, wat hebben wij gedaan? Stil stil..., niets zeggen. Het volk mag dit niet weten. Anders vermoorden zij ons nog. Voorzichtig! Ieder naar zijn eigen huis. Wetgeleerden, niet buiten komen. Als er iets te zeggen is, dan sturen wij de tempeldienaren."

Angst en paniek in Jeruzalem. Aan de ene kant de leerlingen, die daar angstig tezamen gedromd zijn, die zich angstig afvragen: "Zouden zij ons misschien ook doden?" Aan de andere kant leden van het Sanhedrin en wetgeleerden, die zich kwellen met de vraag: "Wie hebben wij gedood?"

Overall dezelfde vragen, hetzelfde probleem, tot zelfs bij Pilatus, die zich afvraagt: "Zou het mogelijk zijn...? Zo'n mens heb ik nog nooit gezien. Een vreemde man, deze..., Hij deed wonderen... Een van mijn hoofdlieden heeft mij dit verteld, maar dit kan toch niet? Of zou het mogelijk zijn...?"

Zo komt de morgen. Een morgen, waarop de stad ongebruikelijk stil is en vele mensen zich angstig verbergen in de binnenhuizen. Alleen enkele aarzelende mensen, mannen en een paar gesluisde vrouwen sluipen schichtig de stad uit naar de graftuin toe. Een van de minder bekende leerlingen komt als eerste bij het graf. Maar het graf is open. De zware steen, die zij met drie mannen dicht moesten wentelen, is terzijde geworpen. Daarbinnen liggen wat windselen.

Opgewonden wenkt hij de apostel, de werkelijke leerling. Die treedt binnen. Daar ligt een zweetdoek opgevouwen. Daar de andere windselen... Verder niets. Er waren geen engelen. Dat heeft men later wel verteld, maar op dat ogenblik waren er alleen maar twee mensen. Zwaar geschokt door het onverwachte...

Bij het graf de vrouw Magdalena. Enkele rozen in de hand. Zij weent. Opeens... achter haar... een stem.

"Vrouw, waarom weent gij?"

"Ik ween, omdat zij mijn Meester hebben weggenomen en ik niet weet, waar zij Hem begraven hebben".

De tranen verduisteren haar blik en zij kan haast niet zien. En dan die stem...

"Ween niet".

"Rabboni? Heer? Mijn God, Hij is opgestaan! Hij leeft! De Meester!"

"Beroer mij niet, want Ik moet nog ingaan tot het Huis Mijns Vaders."

Jezus is teruggekeerd in zijn voertuig. Nu kan heel de wereld juichen, lachen en jubelen. De geest bevrijd en gegaan tot de Allerhoogste, de Geest, die nimmer de materie hoefde te beroeren, is in zijn grote liefde teruggekeerd tot de wereld. Niet om de zondenlast van de wereld te dragen, maar om ieder op die wereld te helpen zelf de weg tot God te vinden. Eerst echter moet het voertuig nog worden opgevoerd tot de hoogste sferen. Met voertuig en al, zal de Geest uit die sferen terugkeren, beladen met de eeuwige Kracht. Zo zal Hij de zekerheid brengen.

De vrouw en de leerlingen gaan terug naar de plaats van samenkomst. Opgewonden stormen zij naar binnen. De leerlingen binnen durven haast voor hen de deuren niet te openen, zo dringend en haastig hebben zij geklopt. Zij zouden weggevlucht zijn, als zij maar wisten waarheen.

Stemmen roepen hen terug:

"Doe open. Petrus, Ík ben het. Ik ben het: Magdalena. Verheug u, de Heer is opgestaan!"

"Opgestaan? Dat kan toch niet?"

"Denk aan Lazarus!"

"Maar uit de dood opgestaan, dat is haast onmogelijk...".

Zij aarzelen en twijfelen. Zoals u in uw dagen ook weleens aarzelt en twijfelt, u afvragend, of God werkelijk met u is, aarzelend u afvraagt, of de levende Kracht werkelijk met u is.

Zij aarzelen dus en blijven bijeen, verward en niet wetende, wat te denken. De deuren, zwaar vergrendeld en gesloten. Maar opeens..., en zij weten niet van waar, staat daar de Meester voor hen.

"Gegroet, vrienden".

Zij knielen neer, overwonnen en overtuigd... Mensen, wetend ook, wanneer zij zelf nog niet die weg kunnen gaan, niet kunnen gaan, ook al zal Petrus aan het kruis sterven, zal Paulus onthoofd worden en zullen vele duizenden martelaren sterven. Mensen, die nog niet de geestelijke kracht bezitten, zich zo bewust en weloverwogen te offeren, als Jezus dat heeft gedaan. Zij kunnen nog niet uit lijden en dood zó bewust en zelfstandig alle ervaring puren, dat het lijden der wereld op deze wijze verminderd mag worden. Maar zij aanvaardden Hem. Jezus is er. Wát Hij is, is geen vraag. Later zullen zij zeggen: "Hij is de Zoon van God", maar ja, je moet toch een naam geven

aan dat geval. Je moet toch uitdrukking geven aan je gevoelens, je kunt het toch niet zó laten staan, vrienden.

Daarom zeggen wij dan:

"Jezus Christus, Zoon van God, opgestaan uit de doden, nedergedaald ter helle, thans zetelend aan de rechterhand des Vaders."

Niet omdat het zo is, maar omdat het het enige is, wat je zeggen kunt na zo'n beleven. Het enige, wat je zeggen kunt, om duidelijk te maken, wat een Licht en Kracht Jezus is. Jezus, de Leraar, de Priester; Jezus, die een pad is gegaan, zoals wij moeten gaan, maar moeilijker en zwaarder, door alle dagen heen; Jezus, die voor ons heeft willen zijn een weg, die wij moeten gaan; een weg, die wij, dankzij de Schepper en dankzij Jezus, niet zullen gaan, zo moeizaam en zo zwaar, als Hij ze gegaan is, niet zo eenzaam ook. Maar omdat Hij al heeft geleden, zal Hij altijd met ons zijn in ons lijden. Zo eenzaam als Hij, zullen wij nooit zijn, maar wij moeten zijn weg gaan. Daarvoor is het Pasen.

Wanneer wij in onszelf het gevoel krijgen: "Wij kunnen het leven aan; kome, wat komt. Vader, uw wil geschiede, wij zullen volbrengen, wij zullen ons waardig tonen aan Uw Lichtende Wereld, aan Uw Lichtende Kracht", dan komt voor ons het ogenblik, vrienden, dat wij jubelend mogen zeggen: "Halleluja, Jezus is opgestaan, Christus is herrezen op de wereld", en dat dan Jezus leeft in ons hart. Niet als een persoonlijkheid, maar als een Kracht, zó intens, dat zij voor ons het contact wordt tussen het Allerhoogste en onze onwaardige, onbegrijpende persoonlijkheid. Dat geldt voor iedereen in alle wereld. Niet Jezus, Zoon van God, zonder meer, maar Jezus, ontstegen uit lijden en strijden, tot een hoogte, die wij niet kunnen zien, iets, waarvoor wij neer moeten knielen, omdat wij het niet begrijpen.

Zó is Jezus opgestaan. Zoals Hij is gegaan op deze wereld met zijn leerlingen, in de stof, steeds weer. Steeds verschijnende. Zo gaat Hij met ons. Alleen, wij zijn er niet zo nabij geweest, daarom zien wij Hem misschien niet. Op aarde zien wij Hem heel moeilijk, in de sferen soms, maar Hij is er. Zoals Hij steeds steun en raad gegeven heeft, zo zal Hij met ons zijn door alle dagen. Dan mogen wij zeggen van Hem wat wij willen. Wij mogen precies vertellen, wat wij willen, vrienden, als wij dan in ieder geval voor onszelf dit ene durven zeggen: "Jezus, wát Je bent, interesseert mij niet, maar de leer, die Je hebt gegeven, is een leer, die ik in mijn hart zal dragen en verwerken. De leer is goed".

Zo, vrienden, dat is zo in het klein hetgeen, wat wij deze avond zullen herdenken, waarover wij willen spreken. Een boodschap van lijden en van vreugde. Een boodschap van mensen en van geesten, van werelden van God. Daarom herdenken wij dit. Niet in de eerste plaats, omdat jullie veelal christenen zijt, maar omdat wij ons als christenen voelen. Omdat deze waarheid zó groot is, dat zij overal, waar bewustzijn bestaat, waarde en kracht heeft. Omdat dit voorbeeld zó groots is, dat zelfs in heel wat hogere werelden dan de uwe, men gelukkig kan prijzen, wie in staat is dit met wankele schreden te volgen.

Daarom zullen wij nu besluiten. Ik zal dit proberen te doen met een paar regels, die dan mijn gevoel over "Goede Vrijdag" en over het komende Paasfeest ook uitdrukken.

Een kruis, dat in het duister staat
en Licht, dat door de eeuwen breekt
en tot een mensenziel en geest
zijn zachte woorden spreekt.

"Aanvaard Gods wil. De Eeuwigheid,
en of gij lijdt, of nimmer lijdt,
gij zult vinden het Licht
en de eeuwige kracht,
die God vooral levend, tezaam heeft gebracht
en aan alle leven heeft gegeven."

Gij zult als kern van alle streven vinden,
dat in uzelf troont:
God, in alles woont.
U zult vinden uw God,
en vinden uw Kracht.
Gij kunt dan ook zeggen:
"Het lot is volbracht".

En één met God tot het einde der tijd,
ziet gij, hoe goed het is,
wanneer men wel lijdt.

Dat is voor de boodschap van Pasen. Lijden is een middel tot Kracht. Wie het lijden aanvaardt en verwint, die gewint God. Beter kan er niet zijn. Daarom wens ik u allen toe: Paasdagen, die u bewust maken van dat Licht vanbinnen, dat Licht, dat u, evenals ons allen, toch eens zal voeren tot de waarheid, waar God woont en wij in God de vrede vinden.

Goedenavond.